

Akordų kratinys arba bandymas apdainuoti trasą

Musha ring dum a do dum a da.

Whach for my dady – o

Whach for my dady – o

There's whiskey in a jar – o

Pameni *Thin Lizzy*? Man lig šiol ausyse skamba jų *Whisky in the Jar* priedainis. Lyg ant dujinės verdančiam vandeny šokinėtų kiaušiniai, o sovietinis juodai baltas televizorius *Temp 6* būtų suvis išėjęs iš proto. Plastmasinis LTSR trispalvės vėliavos ženklukas priklijuotas jo dešinėj pusėj. O kokios spalvos toje vėliavoje buvo daugiausia sukryžmintų kūjo ir pjautuvo fone? Taip ženklindavome tarybinius tankus, kurie per piešimo pamokas grūmėsi su vokiečių tigras, panteromis ir visuomet privalėdavo laimėti, o jei ne – reikėdavo išplėšti lapą ir kaip nors suktis.

Taigi kokios spalvos buvo daugiausia? Primenu: rau-do-nos! Numylėtos valstiečių ir proletariato dainiaus Juliaus Janonio, kurio eilėraščius mokykloje turėjome išmokti atmintinai, spalvos. Du iš jų ligi šių dienų ypač gerai pamenu: vieną tragišką su ilgu lotynišku pavadinimu, kitą – seksualiai intriguojantį, mįslingai komišką.

Kikendami deklamuodavome tamsiose pakampėse: *Bepigu tau kalbėt, kai prikimšta mašna, o aš galo sudurt negaliu su galu*, rieškučiose kratydami smulkius, o išgirdę *stop* – skaičiuodavom laimikį. Gal todėl šiandien esu neabejingas skaičiams ir herbams, miglotų užuominų dviprasmei poezijai?

Prieš kelias akimirkas skambino žmona. Turbūt pasiilgo. O tu ar dar ko nors ilgiesi? Pamenu, metams praėjus po to, kai į Laisvės šalį pasitraukė Romas, tranzavom traukiniu iš Vilniaus į Kauną. Buvo tyli gegužė, o geležinkelio kontrolieriai sukėlė triukšmą vagonė. Nė vienas keleivis neužtarė mūsų. Tik milicijos kapitonas poskyryje pasisiūlė paleisti zuikius, jei sugrosim *Lady Jane*. Bet jau buvo su pasimėgavimu pasidarbavę žirkklėmis! Kaip galėjom groti iškarpytais plaukais, persiutę?

Keista ta istorija su nutupėta pabaiga. *Rolling Stones* suseno, Romas jau keturiasdešimt metų tyli laisvės į burną prisisėmęs ir net neniūniuoja *I can't get no satisfaction...* Dažnai aplankau jo kapelį pirmuosiuose Romainiuose. Nežinau, gal tai tik sutapimas, bet kiekvieną pavasarį ant medžio, kurį pasodinome, atskrenda keistas paukščiukas su raudona krūtinėle. Gal dagilis, gal liepsnelė, gal šiaip iš nežinomų kraštų atklydęs nežiniukas. Kad girdėtum tą giesmę! Taip ir noris suplasnoti jo žaliais, su gelsvos spalvos priemaišom sparniukais, ir kilti kilti... Bet, matyt, dar ne laikas – dar daug namų užduočių neatlikta.

Beje, ar turi mūsų *Gintarinės kiaulės* akordus? Noriu perrašyti priedainį – dar labiau užaštrinti galus. Jei atmintis nemeľuoja, senais gerais laikais dainuodavom kaip *Gintarinį krantą*. Krantas, nebijok, išliks, gal ne toks saldus ir lygus kaip kadais, tik paleisim ten žvgygaujantią kiaulę, valdžios troškulio ir amžinojo lovio simbolį. Ji tikrai daugeliui iš mūsų primins mėsos ir

laisvės troškinį gintariniame pajūryje. Bus smagu – nesnausk!
Netempk gumos ir *keep rock!*

Suintrigavau? Ar pajutai, kaip kupina paslapčių, lyg Ignalinos AE, plaka mūsų širdis? Smarki, karšta, atvira pramogų parko kalneliams. Jauti, kur link suku? *Bepigu tau šnekėt, kai prikimšta mašna, o aš galo sudurt negaliu su galu!* Žvaliai mauk į neperšaujamus džinsus ir pirmyn, kur *Thin Lizzy* ir nesenstanti airių *Whisky in the Jar*.

Amžinas skausmas

Klausausi, kaip vaitoja skausmas kojų kauluose. Visai čia pat, prie pėdų. Kai tik pakylu ir atsisėdu – nutyla žaltys. Slapstosi kaip kadaise Edeno soduose...

– Myliu tave, rupūžiau, – sustenu. – Myliu, nors imk ir lipk iš grūšios. Pirmąsyk susitikome žydų ligoninėje, kai daktaras Levinas lupo man anginą su visais polipais. Atsakingai lupo – už gerus pinigus. Juos anuomet *červoncais* vadindavo. Rimtas reikalas buvo: juk aš toks mažas, o pinigai tai dideli. Baimės tuomet nejaučiau, turbūt ją palikau ant operacinės slenksčio. Nesitikėjau, kad ieškos mane tą pačią dieną Kanklių gatvelės penkto numerio pusrūsyje, kur taip gudriai slėpiau po žasų plunksnų antklode, mamos atsivežta iš gimtojo Jurbūdžių kamo.

– Patylėk, – subara Levinas. – Laimė, aš tuomet, pipire, tave suradau ir nuo bjaurių komplikacijų išgelbėjau. Kai leidausi sliždžiais laiptais į tą prakeiktą pusrūsį, jaučiau, kad tave ten aptiksiu. Aš nuo neatmenamų laikų su skausmu pažįstamas, o dabar jis mane Tel Avivo palmių šešėliuose lanko.

– Ir tu kaip šešėlis. Tikras tik tėvas, kuris tuomet per pūgą ledų mano užtinusiai gerklei išėjo. Kai jis grįžo, man taip palengvėjo. Tarsi laikas būtų ištirpęs su visom ledų porcijom...

– Kodėl gi šitaip?

- Na mes tuomet šaldytuvo neturėjome.
- Taigi ir dujinės neturėjot!
- Iš kur žinai?
- Kapeikas skaičiavot. Pačiais smulkiausiai tavo tėvas už operaciją sumokėjo. Tos jo ryškiai mėlynos akys – visai kaip dabartinis Tel Avivo dangus, kur dar gyvi mano atsiminimai. Todėl ir aplankau tave.
- Kad papasakotum apie žydų sostinės dangų?
- Nebūtinai. Tiesiog kartais klajoju laiku lyg sraigtiniais laiptais Vis grįžtu į senąją ligoninę, kad prisiminčiau pernykštį sniegą...
- Ir kaip?
- Ach ta mano darbovietė Kaune! Su berželių želmenimis ant apleisto paradinio įėjimo, išluptais langais ir senamiesčio benamių prišlapintais koridoriais...
- Žinau žinau, kur nežinosi, tik griuvenos beliko. Tarsi nutraukta gitaros styga – nei garso, nei gyvybės, tik dejonė.
- Bet mes gyvi! Jei ne, kas paaiškins, kaipgi mes šnekučiuojamės ir užuodžiam lietaus lašus virš dar nenuplėšto stogo? O kokie tie tėvo ledai?
- Krem-briule... Berods, už penkiolika kapeikų porcija.
- Padėjo?
- O kaipgi! Dar lig šiol menu aptirpusius, šviesiai rudos spalvos, apyšilčius vafliniame puodelyje...
- Na ir pasakei – neapetitiškai...
- O tu pamelavai, kad tik patepsi man gerklutę tepaliuku ir visai neskaudės; daugiau nedusiu naktimis ir nešvokšiu dieną, kad skausmas išnyks kaip dūmas!
- Tuščia šnekos. Matyt, dar abu buvome maži ir nesuvokėme, kad skausmas amžinas, o mes laikini...

Keista, bet dabar kiekvieną kart, kai tik pagalvoju apie Leviną arba einu pro jo buvusią ligoninę, pajuntu kažką greta. Negaliu tiksliai įvardyti kas tai, bet širdimi jaučiu – kažkas daugiau, nei karštligiškai besisukantis mano brandos skaitiklis. Neslopstantys baimės ar netikrumo signalai? Nuojauda man kužda, kad tai amžinasis skausmas, kurio aimaną vis dažniau pajuntu retėjančiuose savo kauluose... Jis visada šalia, slėpiningas, erzinantis amžinas klajūnas.

Diena, kai sugrižta seniai išgaravę klausimai

Violeto spalva! Kiek pamenu, ji visad buvo pranašingas ženklas. Nei tai tikrovėje, nei tai sapnuose: dažniausiai kažkur tarp jų. Fariziejai ir švento rašto žinovai tvirtina, kad taip nėra ir būti negali, kad tai tik proto paklydimai ir piktžodžiavimas prieš teisiuosius. Bet iš kur man žinoti, kur ta tiesa, jei gyvenime dažniausiai susiduriu su klausimais, panašiais į kablius, ant kurių kabodavo lašiniai ir dešros vaikystės palėpėje...

– Na tik nepainiok čia mano trobos į savo rašliavas ant laiko sienų, – sukikena senolis. – Tada tau visai ne klausimai, o kvapni mėsytė rūpėjo. Dar ir pečių prisiminsi, ant kurio niekuomet nemiegojai, ir skrandą, kurią į miestą parsivežei madas begaudydamas ir seniai supūdei apleistame garaže, taip ir neišvilkęs į dienos šviesą. Pats mačiau trūnėsius.

– Gremži kaip kirvarpa. Iš kur jau taip žinai, jei esi seniausiai miręs? Berods, kai dar laivyne tarnavau...

– Oi ne tau, piemenie, spręst, kas čia gyvas, kas miręs! Šalis, kur aš gyvenu, turi tikrąjį teisėją. Jo ir yra vienintelė tiesa, tai ne jūsiškėje...

– Bijok Dievo, senoli! – atšaunu. – Čia pas mus tikra demokratija.

– Neminėk jo vardo be reikalo? Ar Dievas tave laimino, kai dešras vogei?

– Nevogiau, tik kelis gabaliukus atsilaužiau... Labai jau viliojo.

– Skaniai zababonyji. Ar bent melstis neužmiršai?

– Ne. Tik čia pas mus partijoms meldžiasi. Žinoma, ne už dyką...

– Tai gal Dangaus partiją turite?

– Ne, tik tokį dangaus dainų projektą. Smagus buvo, kol neišsisėmė, kol nesusibaigė kaip Višakio Rūdodos juodmargė.

– Ar ta, kur spenius ant skardžio išsikėtojus išsičiulpdavo?

– Ta pati.

– Kai bėda priverčia, net gyvulys išsimiklina. Kas nupirkdavo, vėl seniems šeiminkams gražindavo. Kas norės tokios keistuelės? Kokia iš jos nauda?

– Argi ji kalta, kad šeiminkai girtuokliai pamelžt pamiršta? Tad ir prisiejo pačiai...

– Matai, karvė su iniciatyva, o tu?

– Kaip čia pasakius... Lig šiol ir be partijos, ir melžt nemoku...

– Nesijaudink, nėra taip blogai. Bent jau netarnauji laikiniams dalykams. Ar bent mudviejų nuotrauką ant klėties slenksčio turi?

– Ne. Neišliko...

– O užrašą? Užrašą, ant abiejų klėties durų virš mūsų galvų ar atmeni?

– O kaipgi! ВХОД ЗАПРЕЩЕН! Tuomet dar nesupratau, kas ir kokia kalba užrašyta, kol nepaaiškinai, kad čia kažkada buvo rusų dalinio štabas. Tokios didelės, baugios raidės. Rašyta cheminiu pieštuku, turbūt paseilėjus, ir dabar akyse regiu violeto spalvą...

– Teisingai! Į ruskio seiles ir mano ašaras pieštukas mirkytas, kad klėtis sveika liktų...

– O šoviniai, kur po klėtimi rūdijo? Kam tie buvo skirti: tau ar vokiečiams?

– Et naivuoli! Verčiau neklausk lyg anuomet partorgas, ar gyventi noriu?

Matau, senolis nejuokauja. Tai ne dešras vogti ar išmėtytas kulkas, kaip partijas – tokias dailias ir daug žadančias – iš suartotos ežios prie klėties rinkti. Po užrašų ant klėties durų jų ir taip apstu, už violeto spalvos širmos.

Tas kietas draudimas ant durų – kad klausimų nekiltų.